

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

TEZE DIPLOMOVÉ PRÁCE

Rozšiřování Evropské unie – příklad Turecka

Rozšiřování Evropské unie – příklad Turecka

----- Enlargement of the European Union – example of Turkey

Souhrn

Tato diplomová práce se zabývá problematikou rozšiřování Evropské unie o Turecko, které je v současné době nejdelším čekatelem na členství v Unii. V teoretické části se práce zabývá samotným vznikem evropské integrace a její postupnou transformací. Dále se práce v teoretické části zabývá jednotlivými etapami rozšiřování a jejich důvody rozšiřování. Druhá část je věnována samotnému Turecku, jeho specifik a jednotlivých charakteristik, z kterých i vychází možné výhody a nevýhody, které by přistoupení Turecka přineslo. V poslední části se práce zaměřuje na současná obecná stanoviska zemí Evropské unie k přistoupení a dotazníkové šetření zabývající se možným vstupem Turecka do Evropské unie. Závěr je věnován vlastnímu doporučení pro či proti vstupu Turecka do Unie.

Klíčová slova: Rozšiřování Evropské unie, integrace, etapy rozšiřování, Turecko, výhody, nevýhody, Islám

Cíl práce

Hlavním cílem této diplomové práce je posoudit, zda by byl vstup Turecka do Evropské unie výhodou či nevýhodou pro celé evropské společenství. V současnosti je toto téma více než aktuální z hlediska dlouhodobých sporů ohledně možného dalšího rozšiřování EU.

Dále se bude práce zabývat hledáním možného východiska pro vstup či definitivní opuštění od myšlenky integrace Turecka do Evropské unie. Přístupové rozhovory se vedou příliš dlouho a proces integrace Turků se výrazně zpomalil. To má za následek nárůst skepse v této otázce, jak ze strany Unie tak i Turecka.

K dosažení možného východiska je třeba si tento problém rozdělit na překážky, které brání vstupu a naopak, hnací motory a motivy zájmu z obou stran. Důležité je také pochopit význam a původ samotné integrace Evropy. Stejně tak je důležité se zaměřit na vnitřní charakteristiku současného Turecka, ze kterého mohou vycházet důsledky

prodlužování přístupových jednání a odkládání rozšíření Společenství o muslimské Turecko.

K nalezení východiska z odkládaného jednání je důležité se také zaměřit na motiv obou aktérů v současné době, zdali jsou obě strany přesvědčeny o výhodnosti této spolupráce. V neposlední řadě je také důležitý monitoring názorů pomocí dotazníkového šetření, na vstup Turecka do EU. Občané Evropské unie je třeba také vnímat, hlas lidu často určuje směr, kterým se bude Společenství dále ubírat.

Metodika práce

Metody, které budou použity na vypracování diplomové práce, jsou následující, prostudování odborné literatury, odborných článků a internetových zdrojů k vytvoření teoretické části diplomové práce. Následná analýza dat a jejich syntéza. Komparace informací z odborné literatury a internetových zdrojů, zabývající se výhodami a nevýhodami možného vstupu Turecka do Evropské unie. Dále bude použita metoda dotazníkového šetření s využitím kvantitativní metody sběru dat. Následná komparace těchto dat se sesbíranými informacemi z odborné literatury, odborných článků a internetových zdrojů.

Zhodnocení výsledků

V dohledné budoucnosti by k přistoupení Turecka do Evropské unie dojít nemělo. Turecko je stále moc daleko na cestě do Evropy, navíc v současné době Turci spíše naznačují upínání se vlastním směrem, tedy sami na sebe, nikoliv směrem proevropským. Samotné Turecko naznačuje upadající zájem o členství ve Společenství, do kterého se snaží přičlenit již řadu let. Pokroky v podmínkách ať již politických či ekonomických jsou spíše minimální. Samotná Evropa v dnešní době po členství již tolik netouží a přístupová jednání prakticky se prakticky nehnu z místa. Samozřejmě se otevírá otázka, pokud by Turecko v dohledné době nemělo přistoupit, bude mít vůbec zájem v budoucnosti? Samotní Turci se totiž nedávno vyjádřili, že pokud nebudou přístupová jednání uzavřena do roku 2023, potom již o členství nebudou mít zájem. Návrhy na privilegované partnerství, které by vyhovovalo především Unii, není pro Turecko zajímavé a tak zůstává otázka jak dále. Turecko je strategickým partnerem a Evropa by s ním měla udržovat úzké vazby, ale pouze jako partner, nikoliv člen. Vazby je nutné dodržovat z výhodnosti vzájemných obchodů ale

i bezpečnosti. Turecko představuje jedinou hradbu, která odděluje nestabilní Blízký východ nejen od Evropské unie ale i celé Evropy jako celku.

Závěr

Turecko samotné je zemí, která rozděluje západní kulturu a kulturu islámskou a je důležitým prostředníkem mezi Evropou a nestabilním regionem Blízkého východu. Sekularizace turecké politiky od jeho náboženství je důležitým článkem pro společnou řeč s Evropskou unií. Turecko patří mezi vyspělé země s demokratickým režimem, disponuje velice silnou armádou a patří mezi členy NATO. Ekonomické ukazatele a jeho členství v G20 ukazují, že Turecko z hlediska ekonomiky by bylo přínosným spojencem a členem Evropské unie. Jeho strategická poloha na Blízkém východě je pro západní státy také velkým motivem, Unie by totiž lépe mohla zasahovat do tohoto regionu. Navíc v této oblasti leží velká naleziště nerostných zdrojů, ropy a zemního plynu. Pro Evropu by to znamenalo lepší přístup k těmto zdrojům a zlepšení energetické bezpečnosti, kdy v současné době je východní a střední Evropa především závislá na dodávkách plynu z Ruska.

Překážky, které oddalují vstup Turecka do Evropské unie, se týkají jejich rozdílné kultury. V Turecku žije naprosto drtivá většina muslimů, kteří vyznávají islámské náboženství. To se promítá do tradic, zvyků a kultury, které působí i na politiku dané země. Problematika s přistoupením se například týká základních práv a svobod, které jsou v Turecku omezována, omezování a nerovné postavení menšin v zemi, konkrétně otázka kurdské menšiny, či nerovné postavení žen v Turecku. Na Turecko se v tomto ohledu snáší kritika z Bruselu, nicméně Turecko se v těchto otázkách prakticky neposunují vstříc Evropě, právě díky rozdílné kultuře zakořeněné v islámském náboženství. Islám zřejmě nejde v plné výši sekularizovat od turecké politiky, to má za následek negativní důsledky v Evropě, kde se šíří skepticismus a strach z radikálního islamismu, který by mohl pronikat do Evropy. Samozřejmě jsou tu i další důvody, například obava z migračních vln Turků za prací do Evropské unie, či neurovnání vztahu se členskou zemí, Kypr. Nicméně v současné době je evropská společnost nejvíce ovlivňována hrozbou terorismu a šíření islámu napříč Evropou. Díky tomu občané EU pragmaticky upadají do skepse vůči možnému přistoupení Turecka do Unie a nevěří, že by kulturní rozdíly mohly být v blízké budoucnosti překročeny.

Seznam použitých zdrojů

BALÍK, STANISLAV. MIKŠ, FRANTIŠEK. FIALA, PETR. *Perspektivy Evropské unie*. Brno: CDK - Centrum pro studium demokracie a kultury, 2004. 218 s. ISBN 80-7325-031-4

BOOKER, CHRISTOPHER. NORTH, RICHARD. *Skryté dějiny evropské integrace od roku 1918 do současnosti*. Brno: B&P, 2006. 623 s. ISBN 80-7364-026-0

FIALA, PETR. PITROVÁ, MARKÉTA. *Evropská unie: druhé vydání*. Brno: CDK, 2009. 803 s. ISBN 978-80-7325-180-2

FIALA, PETR. PITROVÁ, MARKÉTA. *Rozšiřování ES/EU*. Brno: Nakladatelství Masarykova univerzita Brno, 2002. 193 s. ISBN 80-210-2645-6

GERBET, PIERRE. *Budování Evropy*. 1. Vydání Praha: Karolinum, 2004. 450 s. ISBN 80-246-0111-7

KLVAČOVÁ, EVA. *Prohlubování evropské integrace*. 1. vyd, Praha: Professional Publishing, 2004. 212 s. ISBN 80-86419-78-9

HUGHES, EDEL. *Turkey and the European union*. New York: Routledge, 2011. 215 s. ISBN 978-0415577854

Internetové zdroje

CAMPBELL, ALEX. The EU enlargement [online]. 2010 [cit. 2014-12-12]. Dostupné z: <http://www.e-ir.info/2010/04/23/3939/>

EUROPA.EU. Rozšíření 2004 [online]. © 2007 [cit. 2014-12-19]. Dostupné z: http://europa.eu/legislation_summaries/enlargement/2004_and_2007_enlargement/e50017_cs.htm

EUROACTIV.CZ Vztahy EU a Turecko [online]. © 2011 [cit. 2015-03-08]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/rozsirovani-eu/clanek/rakousko-zvazuje-v-pripade-vstupu-turecka-do-eu-referendum-008739>

PÍTROVÁ, MARIANA. Vstup Turecka do EU [online]. 2012 [cit. 2015-03-08]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/46/20778/clanek/vstup-turecka-do-eu-novy-restart-po-zmene-ve-francii>

DEGGIN, CAMERON. Turkey benefits of EU membership [online]. 2013 [cit. 2015-03-08]. Dostupné z: <http://www.propertyturkey.com/blog-turkey/turkey-benefits-of-eu-membership>

ŠLECHTA, ONDŘEJ. Němci si pomalu rozmyšlejí turecký vstup do Unie [online]. 2013 [cit. 2015-03-08]. Dostupné z: <http://www.evropskehodnoty.cz/nemci-si-pomalu-rozmysleji-turecky-vstup-do-unie>